

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΜΟΡΙΣ ΛΕΜΠΛΑΝ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΘΥΜΑΤΑΙ...

ΓΥΡΙΖΑ στη Μασσαλία απ' τη Νις, όπου είχα πει να υποστηρίξω κάποιον πελάτη μου στο εκεί δικαστήριο. Όταν το τραίνο έφτασε στις Κάννες, ή πόρτα του κομπαρτιμάν του βαγονιού μου άνοιξε απότομα κι ένας άνθρωπος ώρμησε κυριολεκτικώς να μπη μέσα.

Κάθησε πλάι μου, στην άδεια θέση του καναπέ, στέναξε βαθειά, σαν καθησυχασμένος πειά και κατόπιν απόμεινε ακίνητος, δίχως να ενδιαφερθῆ καθόλου για την παρουσία μου.

Είμαστε οί δυό μας μονάχα στο κομπαρτιμάν. Κάτι τὸ έντονο μὰ άκαθόριστο, στὸν άγνωστο αυτό, μου κίνησε εὐθὺς έξ άρχῆς τὸ ενδιαφέρον. Καί στρέφοντας τὸ κεφάλι μου, άρχισα νὰ τὸν έξετάζω περίεργα κι' επίμονα.

Άμίλητος, ακίνητος, κύτταζε κατ' εὐθείαν μπροστά του με βλέμμα άπλανές, άφηρημένο. Τὰ μάτια του, μικρά και σκοτεινά, ἦσαν χωμένα βαθειά στις μαύρες και κοκκαλιάρικες κόγχες τους, τὰ φρύδια του πυκνά και μπερδεμένα σαν άγκάθια, έδιναν άπερίγραπτη τραχύτητα στην έκφρασί τους. Τέλος, τὸ μαυροκιτρινο ξυρισμένο πρόσωπό του, σκαμμένο από πάμπολλες ρυτίδες, είχε τὴν παγερή ακινησία μαρμαρένιου άγάλματος.

Νοιώθοντας στὰ τελευταία ὁ άγνωστος τὴν επίμονη εξέτασί μου, γύρισε κι' αυτός τὰ κεφάλι του και με κύτταξε κατάματα. Ξαφνικά, κάποιος δειλό, δισταχτικό χαμόγελο, άρχισε νὰ φωτίζει τὸ άφάνταστα τραχύ πρόσωπό του. Κι' άπλώνοντας απότομα τὸ χέρι του σὲ χειραφία, μου εἶπε:

— "Ω, συγγνώμη κύριε!... Τόση ώρα θρίσκομαι έδῶ και τώρα μόλις σὰς θυμήθηκα ποιὸς εἶστε!... Τί κάνετε, κύριε Λεμπλάν;

Άπόμεινα βουβός απ' τὴν κατάπληξι μου, γιατί τὸ άλλόκοτο αυτό άτομο μου ἦταν άγνωστο τελείως. Κ' ἡ κατάπληξι μου μπερδεύτηκε με άθελη άνατριχίλα, γιατί ὁ τόνος τῆς φωνῆς του κάθε άλλο παρά ανθρωπίνος ἦταν: Νόμισα πὼς μου μιλοῦσε ὁ σατανᾶς απ' τὴ μαύρη κόλασί του, ἢ πὼς θρηνοῦσε υπόκωφα κανέναν πεθαμένο απ' τὰ θάθη τοῦ τάφου του!

— Μὰ δὲν με θυμάστε λοιπὸν, ποιὸς εἶμαι; Ξανᾶπε με τὴν πένθιμη φωνή του, ὁ άγνωστος. Κι' ὅμως κάποτε, πρὸ δυο-τριών-τεσσάρων χρόνων, δὲν θυμάμαι ακριβῶς, συνταξιδέψαμε ξανά μαζί!... Καί μάλιστα, σ' αυτό τὸ ἴδιο κομπαρτιμάν, σ' αὐτὴ τὴν ἴδια θέση τὴν τωρινή, και τὴν ἴδια ώρα ακριβῶς!... Παραξενεύεστε;... Χά, χά, χά!... Ἔτσι ακριβῶς παραξενευτήκατε και τότε, κύριε Λεμπλάν!

Σιωποῦσα έξακολουθητικά, μὴ παύοντας νὰ τὸν κυττάζω.

Ἡ σιωπή μου φαινόταν νὰ τὸν βυθίζει σὲ λύπη και σὲ άπογοήτευσι. Παραπονετικὰ τώρα πρόσθεσε:

— "Ωστε, ἔτσι λοιπὸν;... Δὲν με θυμάστε ποιὸς εἶμαι;... Κι' ὅμως σὰς συτήθηκα, τότε!... Σὰς εἶπα τὸ ὄνομά μου... Λέγομαι Ἰουστινιανὸς Ρόκ!... Ἰουστινιανὸς Ρόκ!... "Ε; Μὲ θυμηθήκατε τώρα;

Συγκρατώντας τὴν άόριστη ταραχή μου, σκέφθηκα:

— Διάβολε!... Τίποτα δὲν θυμάμαι από ὅσα μου φάλλει τὸ άλλόκοτο αυτό υποκείμενο!... Ἰουστινιανὸς Ρόκ, λέει!... Κι' ὅμως οὔτε τὸ ὄνομά του τὸ σπάνιο, οὔτε ἡ άπερίγραπτη μούρη του, εἶνε από αὐτὰ πὸς ξεχνιοῦνται εύκολα!... Πὼς ἤξερε, άλλωστε, τὸ ὄνομά μου;

Ὁ άγνωστος κάθησε πλάι μου ακίνητος, και κύτταζε κατ' εὐθείαν μπροστά του...

Ὁστόσο, σιωποῦσα ακόμα. Σιγά-σιγά ὅμως, μιά υπερφυσική τρομάρα άρχισε νὰ φωλιάζει στὰ θάθη τῆς ψυχῆς μου. Ναί, μου φαινόταν τώρα, ὅτι πραγματικῶς κάπου άλλου, κάποτε, θὰ εἶχα άσφαλῶς συναντηθῆ με τὸν καταχθόνιο αὐτὸν άγνωστο. Καί κυττάζοντας τώρα καλύτερα τὰ μυστηριώδη μάτια του και τὸ τραγικά πονεμένο πρόσωπό του, ψιθύρισα με άμηχανία:

— Ναί... Βέβαια... Μου φαίνεται, ὅτι σὰς θυμοῦμαι τώρα... Ὁ κύριος Ρόκ!... Ὁ κύριος Ἰουστινιανὸς Ρόκ!... "Ω, βέβαια... Πρὸ πολλῶν ὅμως έτῶν, ξανασυναντηθήκαμε έδῶ... "Α, τί έλεεινὸ μνημονικό πὸς ἔχω!... Σὰς ζητῶ συγγνώμη, κύριε Ρόκ!

Ὁ πόνος κ' ἡ θλίψη έφυγαν παρευθὺς απ' τὸ πρόσωπό του, μόλις άκουσε τὰ λόγια μου. Καί φωτισμένος τώρα από διὰπλατο χαμόγελο, μου εἶπε τὰ έξῆς αἰνιγματικά κι' άπροσδόκητα:

— Θυμοῦμαι θαυμάσια, ὅτι και τότε τὰ ἴδια ακριβῶς λόγια μου εἶχατε πῆ!... Καί τότε επίσης, δὲν με θυμηθήκατε άμέσως, ὅπως συνέθη και τώρα!... Καί τότε επίσης μου ζητήσατε συγγνώμη, με τὴ δικαιολογία ὅτι «τὸ μνημονικό σας εἶνε έλεεινὸ»!... Ναί, τὰ ἴδια ακριβῶς λόγια μου εἶπατε και τότε!

Άρχισα νὰ τὰ χάνω. Χλώμιαζα σιγά-σιγά κ' ἴδρωνα. Αἰσθανόμενι ὅτι τὸ διαβολικό αυτό υποκείμενο εἶχε δικαιο, ὅτι πραγματικῶς κάποτε εἶχαν συμβῆ μεταξύ μας τὰ ἴσα έλεγε, κι' ακριβῶς ὅπως τὰ έλεγε! Πότε ὅμως;... Ἦοῦ;... Πρὸ τριῶν χρόνων, άρά γε, ἢ πολὺ περισσοτέρων;... Καί σ' αὐτὸ τὸ ἴδιο τραίνο;...

Μὰ ποιά υπερφυσική άφορμή, λοιπὸν, έκανε νὰ ξανασυμβαινουν και τώρα άπαράλλαχτα αὐτὰ τὰ γεγονότα, ὅπως μυστηριωδῶς εἶχαν συμβῆ και τότε πρὸ τῶσων χρόνων;

Τὸ τραίνο έτρεχε. Ὁ σατανικός συνομιλητής μου έξακολουθοῦσε νὰ μιλά φλύαρα, θυμίζοντάς μου ὅτι και τότε — ὅπως και τώρα ακριβῶς — ἡ θάλασσα ἦταν γαλανή, ὅτι μιά άγελάδα άσπρη τρόμαξε απ' τὸν θόρυβο τοῦ τραίνου, ὅτι ἕνα σκυλί κυνήγησε τὸ τραίνο γαυγίζοντας θυμωμένα. Άνατριχιάζα ὅμως άφάνταστα, γιατί αἰσθανόμενι, γιατί θυμόμουν, ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶχαν ξανασυμβῆ και άλλοτε τὰ ἴδια!

Ποῦ;... Πότε;... Σὲ ποιά ακριβῶς περίστασι;... Τὸ τραίνο σταμάτησε τὴ στιγμή εκείνη, στὸν ενδιάμεσο σταθμὸ τοῦ Σαιν - Ραφάελ. Ἐνας επιβάτης ανέθηκε, και μπήκε στὸ κομπαρτιμάν μας. Τοποθέτησε τὴ βαλίτσα του στὸ δίχτυ, κάθησε στὸν αντικρυνὸ καναπέ, ακριβῶς αντίκρυ απ' τὸν μυστηριώδη Ρόκ, και βγάζοντας τὴν έφημερίδα του άρχισε νὰ διαβάζει άτάραχα και ἤσυχα.

Ὁ κύριος Ρόκ, στὴν έμφάνισι αὐτοῦ τοῦ καινούργιου συνταξιδιώτου μας, σταμάτησε νὰ μου μιλά. Σάν νὰ ἦμουν έντελῶς ξένος πειά, άρχισε νὰ κυττάη γαλήνια κι' επίμονα τὸν καινούργιο-φερμένο, δίχως νὰ προσέχη καθόλου σ' έμένα.

Ὁ καινούργιος αὐτὸς επιβάτης, ένωχλήθηκε επιτέλους απ' τὴν επίμονη εξέτασι τοῦ Ρόκ. Καί σταματώντας νὰ διαβάζει, σήκωσε τὸ βλέμμα του απ' τὴν έφημερίδα, και κύτταζε κατάματα τὸν Ρόκ.

— "Ω, συγγνώμη, κύριε! έκανε ξαφνικά ὁ Ρόκ, άπλώνοντας τὸ χέρι του σὲ χειραφία και χαμογελώντας. Τόση ώρα θρίσκομαι έδῶ και τώρα μόλις σὰς θυμήθηκα ποιὸς εἶστε!

Ἦσαν ακριβῶς τὰ ἴδια λόγια, τὰ ὅποια εἶχε πῆ λίγο πρὶν και σὲ μένα!

— Άσφαλῶς θὰ γελειέστε, κύριε! άπάντησε άβρὰ κι' ἤσυχα, ὁ καινούργ-

γιοφερμένος. Δεν έχω την τιμή να σ'α γνωρίζω!

— "Όχι δά!... Προσπαθήστε να θυμηθίτε καλύτερα! έπέμεινε ό Ρόκ. Συνταξιδέψαμε κι' άλλοτε, πρό όλίγων χρόνων και σ' αυτήν ακριβώς τή διαδρομή!... Δεν με θυμάστε;... Λέγομαι Ιουστινιανός Ρόκ!... "Ε;... Ιουστινιανός Ρόκ!...

Και με τόνο θριαμβευτικό πρόσθεσε:

— Τί λέτε λοιπόν, τώρα;... Με θυμηθήκατε;

Ό άλλος όμως, με ύφος άνυπομονησίας πειά, κι' όλοφάνερα ένωχλημένος, άπάντησε κάπως τραχειά:

— Και πάλι σ'α λέω, κύριε, ότι μου είστε τελείως άγνωστος!... Πρώτη φορά σ'α βλέπω, και για πρώτη φορά έπίσης κάνω τή διαδρομή αυτή του τραίνου... "Όσο για τό όνομά σας, κι' αυτό για πρώτη μου φορά τό άκούω!

"Εσκυψε κατόπιν τό κεφάλι του, και ξαναθυθίστηκε στο διάβασμα τής έφημερίδος του.

— Τί ζώνον πού είναι αυτός ό συνεπιβάτης μας! μου ψιθύρισε τότε κρυφά ό Ρόκ. "Άλλοι θυμούνται, βλέπετε, κάπως τό μακρυνό παρελθόν... Αυτός όμως έδω, πάσχει από άμνησία, φαίνεται!

Και χωρίς να περιμένη άπάντησί μου, ζάρωσε κι' αυτός σαν πειστωμένος στη γωνιά του κι' έκλεισε τά μάτια του τά άλλόκοτα, βουβός, σαν μαρμαρωμένος.

Τό τραίνο έφτασε στη Μασσαλία, και θα συνέχιζε κατόπιν τό ταξίδι του ως τό Παρίσι. Τή στιγμή πού κατέβαινα άπ' τό θαγόνι, μιá ώριμη κυρία και μιá δεσποινίς μπήκαν στο κομπαρτιμάν μου, πηγαίνοντας κι' αυτές για τό Παρίσι. Η μιá κάθησε πλάι στον άκίνητο και σαν κοιμισμένο Ρόκ, κ' ή άλλη πλάι στον έπιβάτη πού εξακολουθούσε να διαβάζι άτάραχα τήν έφημερίδα του.

* * *

Δυό ήμέρες άργότερα, κι' ένω πειά είχα ξεχάσει τον άλλόκοτο συνεπιβάτη μου Ρόκ, καθόμουν κατά τό μεσημέρι σ' ένα καφενείο τής Μασσαλίας. Τή στιγμή εκείνη είχα φτάσει κάποιον τραίνο άπ' τό Παρίσι κι' ένας έφημεριδοπώλης διαλαλούσε παρισινές έφημερίδες.

Άγόρασα μιá και συγκλονίστηκα άφάνταστα, μόλις τό βλέμμα μου έπεσε στις έξής λίγες γραμμές τής τελευταίας σελίδος των είδήσεων:

«Φρικώδες έγκλημα διεπράχθη χθές σ' ένα διαμερίσμα πρώτης θέσεως του έξπρές Καννών — Μασσαλίας — Παρισίων. Μόλις ή άμαξοστοιχία έφθασε στον σταθμό, οι υπάλληλοι άνεκάλυψαν τά πτώματα μιās ηλικιωμένης κυρίας, μιās δεσποινίδος κι' ενός κυρίου, άγρίως κρεουργημένα δια μαχαίρας. Ός ύποπτος συνελήφθη κάποιος Ιουστινιανός Ρόκ, ό όποιος προσπάθησε να κατεβή κρυφά και ταραγμένα άπ' τήν αντίθετη πλευρά τής άμαξοστοιχίας, μόλις εκείνη μπήκε στο σταθμό»!!

Θυμάστε πόσο τρομακτική έντύπωσι προκάλεσε σ' όλη τή Γαλλία, αυτό τό μυστηριώδες και σκοτεινό έγκλημα;... "Ω, ή «υπόθεσις Ιουστινιανού Ρόκ» υπήρξε ή πιό φρικιαστική κ' ή πιό άινιγματική, έξ αίτίας τής υπερφυσικής σχεδόν, τής καταχθονίας προσωπικότητας του συλληφθέντος ως δολοφόνου Ρόκ!... "Άλλά, ως πάρουμε με τή σειρά, τά καταπληκτικά γεγονότα πού έπακολούθησαν τή σύλληψί του.

Κυριευμένος από άνατριχίλα, κι' από έξαλλη περιεργεια έπίσης, έτρεξα άμέσως στο Παρίσι. Ό εισαγγελεύς είχα κάνει έναν μεγάλο κατά-

λογο, έγγράφοντας σ' αυτόν τά όνόματα των δικηγύρων οι όποιοι προσφέρθηκαν — για λόγους ρεκλάμας — να αναλάβουν τήν υπεράσπισι του δολοφόνου. Από λόγους άσυγκρατήτου ένδιαφέροντος, πρόσθεσα κι' έγώ τό όνομά μου στον κατάλογο. Κι' ό Ιουστινιανός Ρόκ, βλέποντας κατόπιν τό όνομά μου, διάλεξε μονάχα έμένα για συνήγορό του.

Με κρυφό τρόπο στην ψυχή μου, και με άπέχθεια συγχρόνως, μπήκα στο κελλί τής φυλακής του ύστερα από δυό ήμέρες, μόλις με είδοποίησε σχετικά ό εισαγγελεύς. Ό Ρόκ, καθισμένος στην άκρη του κρεβατιού του, φάνηκε ότι δεν πρόσεξε καθόλου τήν παρουσία μου. Συγκεντρωμένος στον έαυτό του, θλοσσυρός, σκυθρωπός, άκίνητος σαν άγαλμα άψυχο κι' άπαίσιον, έμοιαζε σαν να πλανιόταν σε άλλους κόσμους, άφύσικους, άγνώστους σε μ'α τις συνηθισμένες ανθρώπινες ύπάρξεις...

"Αναγκάστηκα να τον πλησιάσω και να του κουνήσω τον ώμο δυνατά. Με κύτταξε δίχως έκφρασι, δίχως ζωή, δίχως να με γνωρίση.

— Πώς; Δεν με θυμάσαι, κύριε Ρόκ! του είπα δήθεν πρόσχαρα. Κι' όμως έχουμε συνταξιδέψει δυό φορές ως τώρα, σιδηροδρομικώς!

Γιατί είπα «δυό φορές», ένω μονάχα τή μιá φορά θυμόμουν έντελώς καλά, ότι είχα συνταξιδέψει μαζί του;... Κι' όμως, ή ψυχή μου μ' έσπρωξε μυστηριωδώς να πω αυτό τό «δυό φορές», γιατί ή ψυχή μου ήταν σίγουρη ότι αυτό ήταν κ' ή αλήθεια!!

Στά λόγια μου, ό Ρόκ σκίρτησε. Φάνηκε σαν να ξυπνούσε άπ' τους μυστηριώδεις ρεμβασμούς του, με καλοκύτταξε, με άναγνώρισε, και μουρμούρισε:

— Ναί... "Έχετε δίκαιο... Συνταξιδέψαμε πρό όλίγων ήμερών στο έξπρές Καννών — Μασσαλίας!... "Άλλά...

Κόμπιασε. Και συνέχισε μ' ένα υπόκωφο μουρμουρητό:

—... "Άλλά δεν σ'α φαίνεται έπίσης, ότι... ότι ξανάχουμε και άλλοτε έπίσης συναντηθί... σ' αυτό έδω τό κελλί... για δεύτερη φορά;

"Ανατρίχιασα με τά άπροσδόκητα λόγια του. Ίόν κύτταξα με γλαρά ματια, τρομαγμένος, ιδρωμένος. Τόν είδα να διστάζει, πάλι. Κ' ύστερα, σαν να έπνιγε στο λαρυγγί του κι' άλλα λόγια, έτοιμα να ξεπεταχτούν άθελά του, χτύπησε τό μέτωπό του με τή σφιγμένη γροθιά του και πρόσθεσε θιαστικά:

— Διάβολε, τί μουρχεται να λέω τέτοια λόγια;... "Ας τ'άφήσουμε τώρα αυτά, γιατί δεν μ'α ένδιαφέρουν.

Δεν μπόρεσα κατόπιν να του άποσπάσω τίποτα τό διαφωτιστικό, σχετικώς με τή φριχτή τριπλή δολοφονία του τραίνου. Στις έρωτήσεις μου, άπαντούσε με λόγια άσυνάρτητα, άόριστα, έντελώς ξεκρέμαστα, και τήν ίδια τακτική τηρούσε και σ' όλες τις κατοπινές έπισκέψεις μου στο κελλί του: Φαινόταν σαν ένας άνθρωπος έντελώς ξένος προς τον έπίγειο κόσμο μας, κι' έντελώς θυθισμένος σε όρίζοντας ξωτικούς, μυστηριώδεις, άγνώστους, του «"Άλλου Κόσμου»!

"Άλλά κι' ό άνακριτής έπίσης, τά είχα χάσει κυριολεκτικώς με τον άινιγματικό αυτόν Ρόκ. Παρ' όλες τις τεχνικές έρωτήσεις του, τις ύποσχέσεις του, τις άπειλές του, δεν κατώοθωνε

"Εξετάζοντας με πάθος τήν ψυχή μου και τις ψυχές των άλλων, άντελήφθην καθαρά τό μυστήριο τής ζωής και του θανάτου...

νά του άποσπάση ούτε λέξι, κι' ούτε νά τον φέρη στη συναίσθησι της πραγματικότητος: Σιωπηλός και με μάτια άπλανη ό Ρόκ, έβιοιαζε σαν νά ταξιδευε μακρυνά, πολύ μακρυνά.

Άμφιβολία για τó έγκλημά του δεν ύπήρχε. Κατά τή στιγμή της συλλήψεώς του, τά χέρια του και τά ένδύματα του ήσαν θουτηγμένα στο αίμα των θυμάτων του. Και στη ζώνη του επίσης, θρέθηκε ένα πελώριο και καταματωμένο μαχαίρι.

Γιατί όμως ό Ρόκ διέπραξε αυτή την τριπλή δολοφονία; Για νά ληστέψη τά θύματά του;... "Όχι, γιατί τά κοσμήματα και τά χρήματά των θρέθηκαν τελείως άθικτα!... Χάριν έκδικήσεως έναντίον τους;... Άδύνατον κι' αυτό, γιατί ήταν τελείως άγνωστος τόσο στα θύματά του, όσο και στους συγγενείς-των, όπως απέδειξαν ή πολυήμερες ανακρίσεις!... Ήταν παράφρων ή μανιακός κι' άπάνω σ' έξαφι ξαφνική της τρέλλας του διέπραξε τó φριχτό του έγκλημα;... Άδύνατον κι' αυτό, γιατί οί ιατροδικασταί κ' ή κορυφές των φρενολόγων του Παρισίου, δήλωσαν στην έκθεσί τους, ότι ό Ρόκ τά είχε κυριολεκτικώς «τετρακόσια»: Ναί, μόλις άντελήφθη ότι τόν εξήταζαν φρενολογικώς, έλυσε — σπρωγμένος από μυστηριώδεις λόγους — την επίμονη σιωπή του κι' άπάντησε σ' όλες τις έρωτήσεις των διαπρεπών έπιστημόνων με θαυμαστή διαύγεια και άταραξία πνεύματος, δίχως νά προσπαθήση καθόλου νά προσποιηθ' τόν τρελλό!

"Ετσι, πέπλος βαθύς μυστηρίου σκέπασε ως τó τέλος την ύπόθεσι αυτή. Κανένας δεν μπόρεσε νά μάθη, ποιός ήταν αυτός ό Ρόκ, ποιά ήταν ή οικόγένειά του, ή πατρίδα του, ή ηλικία του, τó παρελθόν του. Φαινόταν, σαν νά ξεφύτρωσε μονομιās άπ' τά σκοτάδια του "Αδου, για νά κρεουργήση τρεις ύπάρξεις δίχως λόγο κι' άφορμή!

Η διαδικασία στο Κακούργιοδικείο ύπήρξε άθέβαιη, στενοχωρημένη. Ό πρόεδρος εξήταζε τούς μάρτυρας έτσι στην τύχη, γιατί κανένας τους δεν ήξερε τί νά καταθέση σχετικώς με τόν Ρόκ. Ό εισαγγελεύς ζήτησε τή θανατική καταδίκη του κατηγορουμένου, ό Ρόκ ούτε καν άνοιξε τó στόμα του ν' άπολογηθ' ή, έγώ δεν ήξερα τί νά πω στην άγόρευσί μου ως συνήγορός του, κ' οί έννορκοι δεν δίστασαν νά τόν καταδικάσουν ως θάνατο...

* * *

Τήν παραμονή της θανατικής έκτελέσεως, επισκέφθηκα τόν μελλοθάνατο Ρόκ στο κελλί του. Στυγνός, άμίλητος, φαινόταν σαν νά μη τόν τρώμαζε καθόλου ή ιδέα του θανάτου. Παρ' όλες τις θερμές παρακλήσεις μου, άρνήθηκε νά ζητήση χάρι ή μετριασμό της φοβερης ποινής του. Κι' άνατριχιασμένος τόν ήκουσα νά μου λή ησυχία:

— Ξέρω!... Α ύ ρ ι ο, κατά τή χαραυγή, θά μου κόψουν τó κεφάλι!

Πώς τóμαθε αυτό, άφου μόναχα έγώ κι' ό εισαγγελεύς τó ξέραμε; Και πού άνατριχιασμένος άκόμα, διαμαρτυρήθηκα:

— "Εχεις λάθος, Ρόκ!... Καμμιά σχετική άπόφασις δεν έλήφθη άκόμη!... Γιατί όμως δεν θέλεις νά υπογράψης τήν αίτησι της χάριτος;

Χαμογέλασε μελαγχολικά. Κι' έμψυχωμένος ύστερα άπό μιά ξαφνική άπόφασι, μούσφισε τó μπράτσο και ψιθύρισε:

— Άκούστε, κύριε... Θά

σας έξομολογηθώ κάτι τó μυστηριώδες για νά καταλάβετε τά όσα αινιγματικά τριγύριζαν τó άτομό μου... Λοιπόν... Ξαναζώ για δεύτερη φορά!... Έννοείται, πώς έχω πολλές φορές πεθάνει ως τώρα!!

Τόν κύτταξα συγκλονισμένος και χλωμός, όπως θά κύτταζα έναν τρελλό ή έναν θρυκόλακα. Μά ό Ρόκ, χαμογελώντας πένθιμα, ξανάπε με τή φριχτή εκείνη κι' υπόκωφη φωνή του:

— "Ός τήν ηλικία των δεκαεπτά μου χρόνων, ήμουν ένα άγόρι άπαραλλάχτο με τ' άλλα... Έπαιζα, εργαζόμουν, διασκεδάζα... Ύστερα, γράφτηκα στη φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου, άφωσιώθηκα ολοκληρωτικά στη μελέτη κι' άπορροφήθηκα στη βαθειά εξέτασι των φαινομένων της άνθρωπίνης ψυχής.

... Σιγά-σιγά, εξετάζοντας έτσι με τόση θερμ' η την ψυχή μου και τις ψυχές των άλλων, άντελήφθην κάτι τó άλλόκοτο... Άντελήφθην, ότι μερικά γεγονότα της ζωής μου τά είχα ξαναζήσει κι' άλλοτε!!... Ναί, έννοιωθα ολοκάθαρα μέσα μου, ότι ώρισμένα λόγια που έλεγα σε μιά στιγμή, τά είχα ξαναπ' ή κι' άλλοτε, πρό χρόνων άκαθορίστων και σε άνάλογες περιπτώσεις... Ναί, έβλεπα στο δρόμο πρόσωπα και πράγματα, τόσο γνώριμα, ώστε έξάπαντος, θά τά είχα ξαναδ' ή κι' άλλοτε, αν και για πρώτη φορά τ' άντίκρυζα τώρα!... Ήταν τόσο δυνατή ή έντύπωσίς μου αυτή, ώστε βλέποντας κάτι τó πρωτοφανές τώρα, ήξερα ένστικτως τί έπρόκειτο νά έπακολουθήση σε λίγο... "Αν κανένας άγνωστος διαβάτης με ρωτούσε για έναν δρόμο, σε μιά πόλι τήν όποία έπισκεπτόμουν για πρώτη φορά, πάθαινα τότε τó εξής άλλόκοτο: Πρώτα, σκιρτούσα μέσα μου, γιατί μου φαινόταν άόριστα γνωστός, τόσο ό τόνος της φωνής του, όσο και τó πρόσωπό του... Κι' έπειτα, άφου δίσταζα λιγάκι, άφου έννοιωθα μέσα μου τήν έντύπωσι ότι και κ ά π ο τ ε

ά λ λ ο τ ε μου είχα ξανασυμδ' ή ακριβώς αυτή ή σκηνή, κατόπιν πληροφορούσα άμέσως κι' άδίσταχτα τόν διαβάτη, δίχως ποτέ μου νά λαθέψω!

... Έξακολουθήσα με πάθος τις ψυχολογικές μελέτες μου, και τή βαθειά εύτεξετάσί μου... Είχα άνακαλύψει κάτι τó τρομαχτικό, κάτι τó όποίο έλυσε — για μένα — τά μυστηριώδη προβλήματα της ζωής και του θανάτου... Κι' άλλοι βέβαια θνητοί, θά έχουν άσφαλώς δοκιμάσει αρκετές φορές, ότι μερικά γεγονότα της ζωής τους — αν και φαινομενικώς πρωτοφανή — ώστόσο τούς έχουν ξανασυμδ' ή και ά λ λ ο τ ε... Άλλά ή έντύπωσί τους αυτή, ή άόριστη σαν ίσκιος και σαν έννευρο, σε μένα είχε κατακτήσει βεβαιότης χειροπιαστή κι' όλοφάνερη, έξ αιτίας των θαυτάτων μελετών μου άπάνω σ' αυτό τó ζήτημα: Μάλιστα, κύριε Λεμπλάν!... Είχα έξακριβώσει πειά, ότι ό άνθρωπος ζ' ή διαρκώς τις ίδιες ζωές, κάθε φορά που γεννιέται, που ζ' ή, και πού πεθαίνει, όσο περνούν τά χρόνια κ' οί αιώνες!!»

Κύτταξα τόν Ρόκ σαν ύπνωτισμένος. Η φωνή του γινόταν πού πένθιμη και πού υπόκωφη. Τά μάτια του, γουρλωμένα κι' άπλανη, φαινότουσαν νά βλέπουν πράγματα, άόρατα έντελώς για μένα. "Ετρεμε, κι' έτρεμα κι' έγώ μαζί του...

Ξαφνικά, μιά έξαφισ φρι-

Ό Ρόκ τινάχτηκε άπ' τó κρεβάτι του όρθός, και ρίχτηκε άπάνω μου...

κιαστική τὸν συγκλόνισε. Τινάχτηκε ὀρθὸς ἀπ' τὸ κρεβάτι του ὁ μελλοθάνατος, καὶ ρίχτηκε ἀπάνω μου. Τὸ ἰσχνὸ κορμί του κολυμποῦσε μέσα στὸ φαρδύ κοστοῦμι τῆς φυλακῆς του. Τὸ ἀπερίγραπτα στυγνὸ πρόσωπό του, εἶχε μιὰ ἔκφρασι ἀπερίγραπτης ἀγωνίας. Μὲ ἄρπαξε ἀπ' τὰ μπράτσα μου, μὲ συνετάρραξε θίαια, καὶ μούγκρισε πονεμένα:

— Καταλαβαίνετε τώρα μὲ ποιὸν μιλάτε, κύριε Λεμπλάν;.. Μιλάτε μὲ ἕναν ἄνθρωπο, προωρισμένον ἀπ' τὴ μοῖρα νὰ γεννιέται, νὰ ζῆ μελετώντας τὶς ψυχολογικὲς ἐπιστῆμες, νὰ δολοφονῆ ἀθῶες ὑπάρξεις γιὰ νὰ ἐμβαθύνῃ περισσότερο στὰ μυστήρια τοῦ θανάτου, καὶ κατόπιν νὰ καταδικάζεται σὲ θάνατο καὶ νὰ πεθαινῆ!... Ναι, γι' αὐτὸ δὲν θέλησα τὶς προ-ἄλλες νὰ ὑπερασπιστῶ καθόλου τὸν ἑαυτό μου, στὸ δικαστήριό!... "Ἦξερα ἀπὸ πρὶν τὴ βαρειά μου μοῖρα, τὴν ἀλύγιστη, τὴν ἀμείλιχτη κι' ἀναπόφευκτη, χάρις στὶς βαθεῖες μελέτες μου καὶ στὴν αὐτοεξέτασί μου... Τέτοιου εἴδους ζωὴ τὴν εἶχα ξαναζήσῃ κι' ἄλλες πολλές φορές ἀκόμα — ὅμοια κι' ἀπαράλλαχτα — καὶ πρόκειται ἐπίσης νὰ τὴν ξαναζήσω, ὕστερα ἀπ' τὸν αὐριανὸ ἀποκεφαλισμὸ μου στὴ λαιμητόμο!

Μισολιπόθυμος ὕστερα ἀπ' τὴν ἐξάντλησι, κυλίστηκε στὸ πάτωμα τοῦ κελλιοῦ του.

Μὰ κυλίστηκα κι' ἐγὼ μαζύ του, μισολιπόθυμος ἐπίσης!

Ναι, μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου, ἐνοιωθα ὀλοκάθαρα ἐκείνη τὴ στιγμή, ὅτι πρὸ ἀρκετῶν χρόνων εἶχα συνταξιδέψει στὸ τραῖνο μὲ ἕναν ἀλλόκοτο σοφὸ, ὁ ὁποῖος δολοφόνησε κατόπιν ἀνεξήγητα τρεῖς ἄλλους συνεπιβάτες μας! "Ἐνοιωσα ἐπίσης, ὅτι σὲ μιὰ ἄλλη — πιὸ μακρυνὴ ἀκόμα — ἐποχῇ, σ' ἕνα μεγάλο, μεσαιωνικὸ λεωφορεῖο, εἶχα συνταξιδέψει μὲ ἕναν ἀλλόκοτο σοφὸ, ὁ ὁποῖος εἶχε δολοφονήσει ἀνεξήγητα κατόπιν ἄλλους τρεῖς συνεπιβάτες μας! "Ἐνοιωσα ἐπίσης, ὅτι εἶχα κάνει κι' ἄλλα τέτοια ταξίδια — σὲ διάφορες ἐποχές τοῦ παρελθόντος πρὸ χρόνων πειᾶ, καὶ πρὸ αἰῶνων — συνταξιδεύοντας κάθε φορά μὲ τὸν ἴδιο ἀλλόκοτο σοφὸ, ὁ ὁποῖος στὰ τελευταῖα καταντοῦσε ἀνεξήγητα δολοφόνος...

* * *

"Ὅταν ἀνοίξα τὰ μάτια μου, ὁ γιαιτρός τῶν φυλακῶν ἦταν σκυμμένος ἀπάνω στὸν λιπόθυμο ἀκόμα Ρόκ, καὶ τὸν περιποιόταν. Ἐντῶ μεταξύ ὅμως εἶχε φτάσει ἡ χαραυγῇ, κ' ἡ λαιμητόμος ἦταν ἤδη σημενὴ ἔξω στὴν αὐλὴ τῆς φυλακῆς.

Τυραννισμένος ἀπὸ σφοδρὸν πονοκέφαλο, ἐξάντλημένος ἀπ' τὴν ψυχικὴ μου ἀγωνία — κι' ἀπ' τὰ καταχθόνια συναισθήματα πού εἶχα δοκιμάσει — σηκώθηκα ὀρθός. "Ἐπρεπε νὰ δεῖξω ἠρωῖσμό καὶ ψυχραιμία, γιὰ νὰ παρασταθῶ ἀπὸ καθῆκον στὶς ὕστατες καὶ τραγικὲς στιγμὲς τοῦ δυστυχοῦς μελλοθανάτου πελάτου μου.

"Ἡ πένθιμες προπαρασκευὲς τῆς ἐκτελέσεώς του, εἶχαν ἀρχίσει κιόλας. "Ἐνας δεσμοφύλαξ τοῦ ἔκοψε μὲ ψαλίδι τὸ κολάρο τοῦ ὑποκαμίσου του, γιὰ νὰ γυμνωθῆ ὁ λαιμός του καὶ νὰ εὐκολυνθῆ ἔτσι τὸ φριχτὸ ἔργο τοῦ λεπιδιοῦ τῆς λαιμητόμου. Ὁ κουρεὺς τῶν φυλακῶν τοῦ ἔκοψε κατόπιν τὰ μαλλιά τοῦ μισοφαλακροῦ κρανίου του σύρριζα...

Μπήκε τέλος ὁ εἰσαγγελεὺς μὲ τὸν διευθυντὴ τῶν φυλακῶν. Διαβάστηκε ξανά ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις τοῦ Κακουργιοδικείου. "Ἐνας παπᾶς σεβάσμιος, διάβαζε μελαγχολικὰ τὶς ἐπικήδειες ψαλμωδίες στὸν ζωντανὸ κατάδικο. Κι' αὐτός;... Αὐτὸς ὁ πρωτοφανῆς κι' ἀπερίγραπτος Ἰουστινιανὸς Ρόκ, τί ἔκανε καὶ πῶς φερνόταν;

"ὦ, Θεέ μου!... Ὁ Ρόκ φαινόταν ἀπαθέστατος. Στιγμὲς-στιγμὲς ἔδειχνε πῶς θιαζόταν... "Ἦξερε κι' ἀπὸ ἄλλοτε, τί ἐπρόκειτο νὰ τοῦ συμβῆ κ' ἤθελε νὰ τελειώνῃ μιὰ ὥρα γρηγορότερα ἢ φριχτῇ αὐτῇ τελετῇ!

— Θέλει ἕνα τσιγάρο;... ἕνα στυλωτικὸ ποτήρι κρασιοῦ ἢ ἄλκοόλ; τὸν ρώτησαν.

— "Ὀχι, εὐχαριστῶ!... Εἶνε ἀνώφελα... ἀπάντησε.

— Τέκνον μου, μετανόησε εἰλικρινᾶ γιὰ τὸ ἀμάρτημά σου! τοῦ μурμουρίζει θλιμμένα ὁ παπᾶς. Κι' ἀσφαλῶς ὁ "Υφι-

στος θὰ σὲ σπλαγχνιστῇ!

Στὰ λόγια αὐτά, συνταράχτηκε ὀλόψυχα ὁ δολοφόνος σοφός. Μὲ ἀπερίγραπτο παράπονο στὴ φωνή του, εἶπε τὰ ἐξῆς τόσο αἰνιγματικὰ γιὰ τοὺς ἄλλους καὶ τόσο καθαρά — ἀλλοίμονο! — γιὰ μένα, λόγια:

— Πάτερ μου, θέλω νὰ μετανόησω!... Καὶ μετανῶ εἰλικρινῶς κ' ἀθρορά!... Μὰ ὁ "Υφιστος ἀποκρούει τὴ μετάνοιά μου, καὶ ρίχνει στοὺς ὤμους μου τοὺς ἀδύναμους τὴν ἴδια βαρειά μοῖρα, κάθε φορά!

Σήκωσε ὕστερα τὰ μάτια του στὸν οὐρανὸ καὶ μурμουρίσε σπαραχτικά:

— Θεέ μου, ἄλλαξέ μου τὸ φριχτὸ μοιραῖο μου!... "Ἡ δώσε μου τοῦλάχιστον τὴ δύναμι ν' ἀντιδρῶ, κάθε φορά, στὸ αἵματωμένο πεπρωμένο τῆς κάθε καινούργιας μου ζωῆς!

"ὦ, μονάχα ἐγὼ ἐνοιωθα, ἀπ' ὄλους ἐκεῖ μέσα, τὴ φοβερὴ κι' ἀπόκρυφη σημασία τῶν φράσεων αὐτῶν τοῦ μελλοθανάτου καταδίκου!

"Ἡ ἀνυπομονησία ἄρχισε νὰ κυριεύῃ πειᾶ τὸν Ρόκ. Βιάζεται νὰ βγῆ ἔξω, στὴ θαμποφωτισμένη ἀπ' τὸ γλυκοχάραγμα αὐλὴ τῆς φυλακῆς, ὅπου τὸν περίμενε στημένῳ τὸ φρικιαστικὸ μηχανῆμα τοῦ θανάτου...

Οἱ δεσμοφύλακες τὸν παίρνουν μαζύ τους τώρα. "Ὅλοι οἱ ἄλλοι τοὺς ἀκολουθήσαμε, σιωπηλοὶ μπρὸς στὴν τραγικὴ αὐτὴ στιγμή. Βγήκαμε ὅλοι στὴν αὐλὴ, ὅπου ἡ λαιμητόμος θρισκόταν κυκλωμένη ἀπὸ πυκνὴ παράταξι ἐνοπλῶν χωροφυλάκων.

Τὰ μάτια τοῦ Ρόκ, λαχταρισμένα, προσηλώθηκαν πρὸς τὰ κεί. Ψαχοίλεψαν εἰστραπιαῖα, καὶ τέλος σταμάτησαν ἀ-

πάνω στὴν ἀπαισία μηχανῇ τοῦ Χάρου. "ὦ, πόση ἠλίψι ζωγραφίστηκε στὰ ἀγωνιώδη βλέμματά του!... "Ὅλες ἡ πένθιμες ἀναμνήσεις τῶν προηγουμένων τραγικῶν θανάτων του — ἄλλοτε μὲ τὴ λαιμητόμο, ἄλλοτε μὲ τσεκούρι, ἄλλοτε καρφωμένος μὲ καρφιά στὸν σταυρὸ, ἀναλόγως τῆς κάθε ἐποχῆς πού ζοῦσε — πλημμύρισαν τὴν ψυχὴ του, καὶ τὸν βύθισαν σὲ πελάγη ἀνίσχυρης ἀπογνώσεως...

— "ὦ, πότε θὰ σταματήσῃ ἡ τραγικὴ μοῖρα μου, Θεέ μου; μурμουρίσε πονεμένα, ὁ φτωχός.

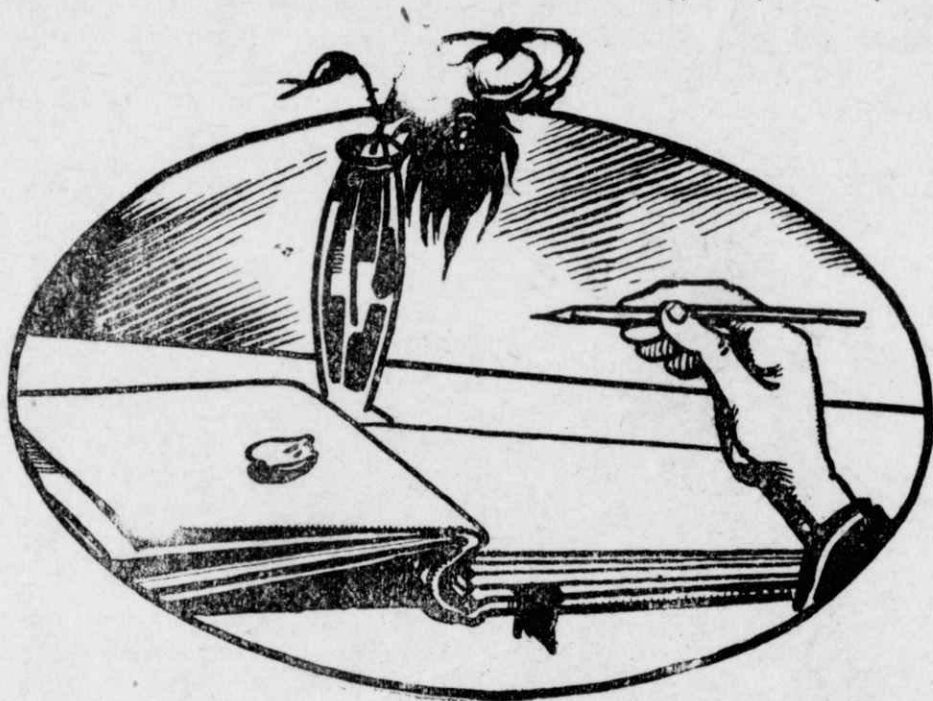
"Ἀνέβηκε στὴ λαιμητόμο σταθερά, ἀλλὰ καὶ μὲ ἄπειρη ἀποκαρδίωσι. Μᾶς κύτταξε ὄλους ἕναν - ἕναν, μὲ βλέμμα θολὸ, ἀόριστο, ἀ-

φρημένο. "Ἐλαμψε ὅμως ξαφνικὰ τὸ βλέμμα του αὐτὸ, κι' ἔγινε σκληρὸ σὰν ἀτσάλι, μόλις προσηλώθηκε ἀπάνω μου καὶ καρφώθηκε στὰ δικά μου θουρκωμένα μάτια...

— Κύριε Λεμπλάν, ἀκοῦστε τὰ στερνά μου λόγια! φώναξε τραχειά. Τὰ λέω σὲ σᾶς, γιὰτὶ μονάχα ἐσεῖς μοῦ εἰστε γνωστὸς ἀπ' τὴν προηγούμενη ζωὴ μου, ἀπ' ὄλους ἐδῶ τοὺς ἄλλους κυρίους!... Σᾶς εὐγνωμονῶ γιὰ τὴν εἰλικρινῇ συμπάθεια, τὴν ὁποῖα μοῦ δείξατε καὶ τότε καὶ σήμερ... Καὶ σᾶς δίνω τὴ συμβουλή, νὰ μὴν ἐπιχειρήσετε ποτέ σας τὴ διαφώτισι τοῦ μυστηρίου τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου!

... Φτάνει πρὸς τὸ παρὸν νὰ μάθετε, ὅτι ζοῦμε τὴ ζωὴ μας ἀπαράλλαχτη ὅπως τὴ ζήσαμε καὶ ἄλλοτε... Πεθαίνουμε καὶ ξαναρχίζουμε νὰ ζοῦμε ἀπαράλλαχτα ὅπως καὶ πρὶν... Ἡ γνώσις αὐτῇ, εἶνε ὀλεθρία... Ἡ ἀναμνήσεις τῆς προηγούμενης ζωῆς μας εἶνε καταστρεπτικὲς γιὰ τὴν εὐτυχία τῆς τωρινῆς μας!... Καὶ ξέρετε γιὰτὶ;... Γιὰτὶ φέρνουν τὴν ἀπογοήτευσι στὴν ψυχὴ μας καὶ τὸν μαρασμο καὶ τὴν ἀδράνεια στὶς ἐνέργειές μας!... Ποιὸς ὁ λόγος νὰ κοπιᾶζουμε καὶ νὰ δημιουργοῦμε τὸ Καλὸ, ὅταν ξέρομε ἐκ τῶν προτέρων — κι' ἀπ' τὴν πείρα τῆς προηγούμενης ζωῆς μας σὲ τί ἀποτέλεσμα θὰ καταλήξουν οἱ κόποι μας αὐτοὶ, κι' αὐτὲς ἡ προσπάθειές μας;

... "Ἄν ἐξακριβῶσα ὡς τώρα τὰ φοβερὰ αὐτὰ μυστικά, δὲν κατάρθωσα ὡστόσο νὰ ἐξακριβῶσω ἀκόμα τὶς ἀπώτερες βουλές τοῦ Δημιουργοῦ μας: Τί μέλλον προορίζει γιὰ τὸ κάθε πλάσμα Του, ὕστερα ἀπ' τὰ διαδοχικὰ αὐτὰ στάδια ζωῆς πού τοῦ ἐπιβάλλει;... Τί ἐπιδιώκει εἰς θάρος μας — ἢ

ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΡΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΚΟΝΤΑ Σ' ΕΝΑ ΤΑΦΟ

(Τοῦ Simon Nadson)

Πάλι μονάχος θρίσκομαι! Πάλι μονάχος στὸν ἔρημο τάφο
ἐκείνης τὰ θήματά μου ἔχω φέρει.

Ἡ νύχτα εἶνε σκοτεινή. Παντοῦ ἡσυχία. Ἠρεμία. Γαλήνη.
Στέκω ἀκίνητος μπροστὰ στὴ μαρμαρένια πλάκα του! Τὸ
χῶμα πειὰ τὴν σκέπασε, τίποτα πειὰ δὲν ἀπομένει ἀπὸ τὰ
τσοσά κάλλη της...

Ἄλλοίμονο! Τίποτα πειὰ δὲν ἀπομένει!...

Νὰ ἐργασθῆς, νὰ ζήσης, νὰ παλαιήσῃς!

Γιατί, γιατί, ὄλ' αὐτὰ ὦ ματαιόδοξε θνητέ!... Γιατί;

Ἄ τάφος μᾶς προσμένει ὅλους! Ἄ τάφος θὰ σκεπάσῃ τὰ
κορμιά μας... Ἄ τάφος!...

Ἔτσι ἡ ἀγάπη μου, ἔτσι κι' ἐγὼ... ἔτσι ὅλοι ὅσοι γεννή-
θηκαν στὸν κόσμο...

Τί νὰ προσμένω πειὰ στὸν κόσμο; Μήπως δὲν παρακάλε-
σα, μὴ δὲν ἰκέτευσα γονατιστός τὸν Ὑψιστο γιὰ σένα;...

Κι' ὅμως, εὐὸ μπηκὲς στὸ μνήμα, πέταξες μακριὰ μου.

Πρὸς τί λοιπὸν νὰ ζήσω, νὰ ἐργασθῶ, ν' ἀγωνισθῶ;...

Πρὸς τί, ἀφοῦ ἡ ψυχὴ σου πειὰ νεκρὴ, μακριὰ μου ἐπέ-
ταξε καὶ πάει;...

ΚΑΠΟΙΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

(Τοῦ Constantin Fojano)

Κάποιο παλὴο τραγοῦδι ψιθυρίζου
πάει τὰ χεῖλη σου... ὦ, τὸ παλὴο ἐκε-
ῖνο τραγοῦδάκι!

Ἦταν στιγμὲς πού τὸ ἀκούγα γονο-
πιστός στὰ πόδια σου. Ἦταν στιγμὲς
πού τὸ ἀκούγα φιλώντας σε στὸ στόμα.

Καὶ τώρα πάλι ὁ ἦχος του μὲ φέρ-
νει στὰ παλῆα... Μὲ πνιγουν πάλι ἡ φρι-
χτὲς ἐκείνες ἀναμνήσεις...

Ψιθύρισέ το ἀκόμα, πὲς το, ψάλλε το!
Ὀνειρο ἀπατηλὸ εἶνε ἡ ζωὴ πού σβύνει
Τώρα, τὴ νύχτα αὐτὴ, ὄνειρεύομαι τὸ
χειλάκια σου, τὰ ματια σου, τὰ πρῶτα
κεῖνα σου φιλιὰ...

ὦ! ναί! μικρὴ μου ἀγάπη, ψιθύρισ-
τὸ τὸ παλὴο τραγοῦδι σου, πού ἄλλοτε
ψιθύριζαν τὰ ὄροσερα σου χεῖλη...

καὶ γιὰ τὸ ἀπώτερο καλὸ μας — ὁ Πλάστης μας ὁ Παντο-
γνώστης καὶ Παντοδύναμος κι' Αἰώνιος;

... Αὐτὸ δὲν τὸ ἔμαθα ὡς τώρα, ἀν καὶ ἡ κάθε ζωὴ μου
ἦταν ἓνα τέλειο καθρέφτισμα τῆς προηγουμένης... Ἴσως νὰ
μὴν τὸ μάθω ποτέ μου... Ἴσως πάλι καὶ νὰ τὸ μάθω στὰ
τελευταῖα, ἀφοῦ πρῶτα περάσω καὶ ζήσω ἀμέτρητες διαδο-
χικὲς ζωές...

... Αὐτὰ σὰς συμβουλεύω, κύριε Λεμπλάν... Ἀφοσιωθῆτε
στὸ Καλὸ καὶ στὴν Εὐθύτητα κι' ἀφήστε ἀνεξιχνίαστες τίς
φεθερὲς βουλὲς τοῦ Ὑψίστου!

Ὁ μελλοθανάτος σιωπῆσε καὶ παραδόθηκε στὰ χερια τῶν
θιμῶν. Ὅλοι νόμισαν τὰ λόγια του, γιὰ λόγια τρελλοῦ...

Μονάχα ἐγὼ τᾶνοιωσα, ὡς τὰ θάθη τῆς ψυχῆς μου!

Γιατί;... Γιατί, Θεέ μου;

Γιατί, ἐνῶ ὁ κατάδικος ξαπλωνόταν πειὰ καὶ δεινόταν στὴ
μοιραία σανίδα τῆς λαιμητόμου κι' ἐνῶ τὸ παγερὸ καὶ βα-
ρὸν λεπίδι ἔπεφτε μὲ τρίξιμο στριγγιλιάρικο καὶ τὸ κεφάλι
καλοῦσε αἱματόλουστο καὶ μὲ γδοῦπο στὸ εἰδικὸ καλάθι τῆς
λαιμητόμου, ἐ γ ὦ ἐνοιώθα ὀλοκάθαρα καὶ θυμόμουν χει-
ροπιαστά κι' ἀλάνθαστα, ὅτι...

... Ὅτι ἐπίσης καὶ κάποτε ἄλλοτε, πρὸ σαράντα ἢ πε-
νήντα ἢ ἐξήντα χρόνων, καὶ σὲ μιὰ τέτοια χαραυγὴ λυπη-
τερὴ καὶ πένθιμη σάν τὴ σημερινή, τὸ κεφάλι τοῦ Ἰουστι-
νιανοῦ Ρόκ εἶχε ξαναπέσει αἱματόλουστο — μπρὸς
τὰ ματια μου — μέσα στὸ μοιραῖο ἐκεῖνο καλάθι!

Ὀὐρλιασα τότε, ἀφάνταστα ἀνατριχιασμένη, καὶ κυλί-
θηκα κάτω λιπόθυμος...

ΜΩΡΙΣ ΛΕΜΠΛΑΝ

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΗΣ

(Τοῦ Tutcheff)

Τὰ δάκρυά της πῶς κυλούσανε, σάν δυὸ ἀστείρευτες πη-
γὲς, ἀπὸ τὰ δυὸ της μάτια... Νύχτα καὶ ἡμέρα, ἔκλαιγες,
ναὶ ἔκλαιγες, χωρὶς νὰ ξέρης τὴν αἰτία...

ὦ μάτια ἀγαπημένα, πού ἐδακρύσατε! Γιὰ ποιὸς
τάχα;

ὦ χεῖμαρροι ἀνεξάντλητοι, πόσες φορές δὲν ἐδροσίσατε
τὴν φλογισμένη μου καρδιά!...

Καὶ ὅμως τώρα, μάτια ἀξέχαστα, μάτια ξενητεμένα, πῶς
τάχα ἀντέχετε, πῶς δὲν δακρύζετε, γιατί δὲν κλαίτε πειὰ σάν
ἄλλοτε;... Γιατί;

Μ' ἀλλοίμονο! Καμμιά φωνή. Καμμιά ἀπάντησι, καμ-
μιὰ! Ποὶός ξέρει ἀν θὰ εἶνε ἀκόμα ἀνοιχτὰ στὸ φῶς τὰ δυὸ
ἐκείνα μάτια, ποιὸς ξέρει ἀν μποροῦνε πειὰ, σάν ἄλλοτε,
τὰ δάκρυα ἐκείνα νὰ κυλήσουν...

Ποὶός ξέρει;...

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ...

(Τοῦ Nekrasow)

Κι' ἀν τάκαψες τὰ γράμματα, τὸ
ξέρω, μ' ἀγαπᾶς... Μὴ προσπαθῆς νὰ
μοῦ τὸ κρύψης...

Τὸ ξέρω, ἔκλαψες πολὺ λίγες στιγμὲς
ἀργότερα ἀπ' τὸ κάψιμό τους... Πικρὰ
τὰ δάκρυα κυλήσανε ἀπ' τὰ ματια σου...

Τὸ φλογερὸ ἐκεῖνο αἶσθημα, ἀγαπη-
μένη, τὸ ἐρωτικὸ μας πάθος, ὄχι, δὲν
ἔσθυσε...

Μὲ αἶμα ἦταν γραμμένο στὸ χαρτί.
Μὲ τὸ αἶμα τὸ δικό σου καὶ τὸ δικό μου.
Μὲ τὸ αἶμα τῆς καρδιάς μας.

Χωρὶς νὰ θέλουμε τὴν πέννα ἐπήραμε.
Ὁ ἔρωτας τὴν πρόσταξε κι' ἐμεῖς ἐγρά-
ψαμε...

Κάποιες γραμμὲς, δυὸ - τρία λόγια,
ἓνα ραντεβοῦ...

Δὲν θέλω πάλι ὄχι τὰ φιλιὰ σου, οὔτε
τὰ λόγια σου, οὔτε πειὰ νοσταλγῶ τὴν
ἀπιστὴ καρδιά σου...

Ἐπέρασαν ἐκεῖνα τὰ φθινόπωρα!...

Μὰ κι' ἀν τὰ γράμματά μου ἔκαψες, ὄχι, μὴ τὸ ἀρνιέ-
σαι. Ναί! στὴν καρδιά σου ἀκόμα ζῶ καὶ ὑπάρχω...

Εἶνε γραφτὸ νὰ μ' ἀγαπᾶς. Εἶνε μοιραῖος ὁ ἔρωτας τῶν
δυὸ ψυχῶν μας.

Τὰ σκαλοπάτια τοῦ ἔρωτα πού ἔστησα γιὰ ν' ἀνεβῆς, τί
κι' ἀν τὰ γκρέμισες σὲ μιὰ παράφορη στιγμὴ; Ὁ ἔρωτας
ὕπαογε!...

Εἶνε γραφτὸ νὰ μ' ἀγαπᾶς. Εἶνε μοιραῖος ὁ ἔρωτας τῶν
δυὸ ψυχῶν μας.

ΜΟΝΟ Ο ΟΥΡΑΝΟΣ

(Τοῦ Th. Moore)

Καὶ τί εἶν' ὁ κόσμος;

Τίποτα, ἓνα τίποτα, μιὰ λάμψι πού περνάει ξαφνικά, μιὰ
λάμψι πού μᾶς δόθηκε, γιὰ νὰ ξεγελαστοῦμε.

Καὶ τῆς χαρᾶς τὰ γέλια, τῆς λύπης τὰ δεινὰ, ὄλα ἓνα τί-
ποτα, ψεύτικα φῶτα καὶ σκοτάδια πονηρὰ, μιᾶς εὐτυχίας ἐ-
φήμερης, μιᾶς δυστυχίας προσωρινῆς.

Μιὰ μόνο ἀλήθεια μένει. Μιά: Ἡ ἀγάπη!

Ναῦτες φτωχοὶ πού καρτεροῦμε τὴν γαλήνη, στὴν μαύρη
ρικυμία τοῦ πελάγους, ὄλοι μᾶς μοιάζουμε στὴν πλάσι αὐτῆς..

Ἐνα σκοτάδι εἶνε ἡ ζωὴ ἀληθινὸ, μὲ ψεύτικες ἀναλαμπὲς
τῆς φαντασίας.

Μὰ ἔχετε θάρρος, ὦ θνητοί!...

Ἡ ἀγάπη πάντα θ' ἀπομένει καὶ ὄλοι μᾶς ὕψηλά στὸν οὐ-
ρανὸ θ' ἀναπαυθοῦμε...